

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Poláchem, ve věci

žalobce: **M. K.**
e. č. X
st. přísl. X
pobytem X

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky**
poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 5. 2020, č. j. OAM-163/ZA-ZA12-ZA22-2020

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 5. 2020, č. j. OAM-163/ZA-ZA12-ZA22-2020 **se zrušuje** a věci **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalobci se právo na náhradu nákladů řízení **nepřiznává**.

I. Vymezení věci

1. Žalobce se domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 5. 2020, č. j. OAM-163/ZA-ZA12-ZA22-2020, kterým nebyla žalobci udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) udělena.

II. Žaloba

2. Žalobce uvedl, že napadené rozhodnutí je nezákonné, a to v rozsahu neudělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu.
3. Žalobce uvedl, že jeho problémy, resp. problémy jeho matky, před nimiž rodina žalobce uprchla z vlasti, mohou být relevantní ve vztahu k udělení doplňkové ochrany. Konkrétně zdůraznil, že původcem vážné újmy (§ 14a odst. 2 zákona o azylu) může být i soukromá osoba.
4. Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že žalobce neměl v zemi původu žádné konkrétní potíže. Takové hodnocení je však příliš zjednodušující. Dle názoru žalobce nelze v řízení ve věci mezinárodní ochrany striktně oddělovat situaci jednotlivých členů rodiny a nezohledňovat možné vazby, které mohou vyplývat již jen z objektivní skutečnosti, že se jedná o členy jedné rodiny. Lze konstatovat, že společnost vnímá tuto jednotku jako jeden celek a nelze vyloučit, aby činy a zastávání určitých názorů jistými členy domácnosti byly přičítány i ostatním rodinným příslušníkům. Dle názoru žalobce je pochybením, pokud se žalovaný v napadeném rozhodnutí vůbec nezabýval problémy, které uvedla jeho matka.
5. Žalobce dále namítal, že informace, které žalovaný shromáždil, se nijak nevztahují k azylovému příběhu žalobce a jeho rodiny, a tudíž je nelze považovat za dostatečně relevantní. Žalovaný si obstaral pouze zcela obecné informace o bezpečnostní a politické situaci v zemi a dále informaci o situaci neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po jejich návratu do vlasti. Žádná z těchto zpráv se nevěnuje například účinnosti dostupných prostředků nápravy, jak by se dalo očekávat. Sám žalobce přitom vypověděl, že jeho matka se neúspěšně obrátila na policii s žádostí o pomoc.

III. Vyjádření žalovaného

6. Žalovaný ve svém vyjádření popírá oprávněnost podané žaloby a nesouhlasí s ní, neboť žalovaný neshledal, že by byly naplněny důvody pro udělení mezinárodní ochrany jak podle § 12, § 13, § 14, tak ani podle § 14a a § 14b zákona o azylu. Odkázal na napadené rozhodnutí, obsah správního spisu, zejména na údaje k podané žádosti o mezinárodní ochranu, na protokol o pohovoru, a dále na informace týkající se politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Ázerbájdžánské republice. Žalovaný dále doplnil, že matka žalobce byla přesvědčena o možném ohrožení ze strany soukromých osob, příbuzných muže, který se upálil před nemocnicí poté, co ho matka jako zdravotní sestra z nemocnice vykázala. Příbuzní ji obvinili, že tak nepřímou zapříčinila jeho smrt a vyhrožovali jí fyzickou

likvidací. Žalobce s těmito osobami žádné potíže neměl, osobně je ani neznal, nepřišel s nimi do kontaktu a žádným způsobem mu nebylo z jejich strany vyhrožováno. Po zhodnocení výpovědi žalobce o okolnostech jeho pobytu ve vlasti před odchodem ze země, posouzení jeho hlavních motivů k odchodu z vlasti a po zhodnocení aktuálních informačních pramenů o zemi původu, nedospěl žalovaný k závěru, že by žalobci ve vlasti hrozilo přímé a bezprostřední nebezpečí vážné újmy.

IV. Posouzení věci krajským soudem

7. Žaloba byla podána osobou oprávněnou (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“), ve lhůtě stanovené v ust. § 32 odst. 1 zákona o azylu.
8. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů (ust. § 75 odst. 2 s. ř. s.) podle skutkového a právního stavu zjištěného s přihlédnutím k čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (tzv. procedurální směrnice) ke dni vydání rozhodnutí soudu.
9. Krajský soud po důkladném uvážení shledal, že žaloba **je důvodná**. Soud pro úplnost dodává, že při posouzení vycházel i ze soudních spisů vedených u zdejšího soudu pod sp. zn. 33 Az 34/2020 (matka žalobce) a 33 Az 35/2020 (otec žalobce). Rozsudkem zdejšího soudu ze dne 20. 12. 2021, č. j. 33 Az 34/2020-52 pak byly obě rozhodnutí ve věci otce i matky žalobce zrušeny a věc byla vrácena žalovanému k dalšímu řízení.
10. Jádrem azylového příběhu žalobce je vyličení události, která se měla přihodit v zemi původu, a to dne 28. 6. 2019, kdy mělo dojít před nemocnicí v Mengečiviru k tragické sebevraždě nejmenovaného muže, který se upálil v návaznosti na konflikt v nemocnici. Žalobce pak v pohovoru mj. uvedl, že jeho matce i rodině vyhrožovala rodina zemřelého muže. Žalobce byl předvolán na policii, aby ohledně sebevraždy podal výpověď. Když šli z policejní stanice, tak potkali rodinu zemřelého a ti jim nadávali, chtěli matku fyzicky napadnout, žalobce je odstrčil. Později na ulici mu říkali další členové rodiny zemřelého, že za tu smrt má jeho matka zaplatit. Podle jeho tvrzení měla mít jeho rodina určitý vliv. Žalobce tedy odvozuje své důvody pro opuštění vlasti zcela od problémů své matky, tedy považuje se rovněž za osobu dotčenou zmíněným nátlakem příbuzných upáleného muže.
11. Krajský soud v první řadě nepřehlédl, že žalovaný v napadených rozhodnutích netvrdil, že by tvrzení žalobce byla nepravdivá či nevěrohodná. V zásadě lze tedy vycházet z toho, že žalovaný uznal jejich příběh za pravdivý a věrohodný (viz k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 12. 2011, č. j. 6 Azs 17/2011-190).
12. Žalobce zpochybnil ve vztahu k napadenému rozhodnutí pouze posouzení otázky naplnění podmínek pro udělení doplňkové ochrany. Proto se krajský soud nevěnoval

posouzení přezkoumatelnosti a zákonnosti úvahy žalovaného o neudělení azylu jako primární formy mezinárodní ochrany.

13. Podle ust. § 14a odst. 1 a 2 zákona o azylu platí, že „[d]oplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště. Za vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje: a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.“
14. Žalovaný z hlediska podmínek pro udělení doplňkové ochrany vycházel z toho, že žalobci nehrozí vážná újma v důsledku ozbrojeného konfliktu a ani mu nehrozí trest smrti. S tím se lze samozřejmě zcela ztotožnit a žalobce ani nic takového netvrdil. Jediným relevantním důvodem pro hodnocení předestřené azylové příběhu je otázka, zda žalobci nehrozí v případě návratu mučení nebo nelidské či ponižující zacházení ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, za které může být v určitých případech považován i psychický nátlak formou výhrůžek, či fyzické násilí vůči žadateli o mezinárodní ochranu.
15. V případě žalobce je zjevné, že nátlak či výhrůžky měly být jeho rodině činěny neznámými soukromými osobami, které žalobce označuje jako „příbuzné“ upáleného muže. Je tedy zcela na místě úvaha, že se žalobce měl možnost obrátit na příslušné státní orgány v zemi původu, zejm. na policii. Z obsahu soudních spisů vedených u zdejšího soudu pod sp. zn. 33 Az 34/2020 (matka žalobce) a 33 Az 35/2020 (otec žalobce) soud tedy zjistil, že otce i matka žalobce tvrdili, že se na policii obrátili, nicméně ta je měla odkázat na svépomoc s tím, že s uvedenou rodinou zemřelého muže jsou potíže. Při jednání krajského soudu dne 20. 12. 2021 navíc žalobci shodně zdůraznili, že se na policii obraceli opakovaně, ale bezvysledně. Dále také se v zemi původu dvakrát přestěhovali (Baku, Ismail), ale zjistili, že je příbuzní zemřelého muže stále hledají.
16. Krajský soud má za to, že azylový příběh žalobce nepůsobí zcela nevěrohodně. Na druhé straně evidentně nejde o případ, který by typově měl spadat pod situace pokryté pojmem skutečné nebezpečí „vážné újmy“ v důsledku mučení či nelidského či ponižujícího zacházení. Evidentně však žalobce má strach a obavy z návratu do země původu, kde měl zažít uvedený incident s následky pro sebe i svou rodinu (terčem výhrůžek byla jeho matka, otec i dcera s rodinou).
17. Podle ustanovení § 2 odst. 5 a 6 zákona o azylu platí, že ochranou před pronásledováním nebo vážnou újmu se rozumí zejména **přiměřené kroky příslušných státních orgánů, strany nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát**

nebo podstatnou část jeho území, směřující k zabránění pronásledování nebo způsobení vážné újmy zejména zavedením účinného právního systému pro odhalování, stíhání a trestání jednání představujících pronásledování nebo vážnou újmu, za předpokladu, že je taková ochrana účinná, není pouze přechodná a cizinec k ní má přístup. Původcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí státní orgán, strana nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu, jehož je cizinec státním občanem nebo v němž měla osoba bez státního občanství poslední trvalé bydliště. Původcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí i soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území, nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu.“

18. Na posouzení a vyhodnocení těchto zákonem stanovených kritérií ve formě určitého testu je založena i ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu v těchto věcech (viz k tomu zejm. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2008, č. j. 4 Azs 99/2007-93, dále také rozsudek ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009-74 a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 2. 2021, č. j. 8 Azs 260/2020-28).
19. Za této situace bylo na žalovaném, aby opatřil ve smyslu ustanovení § 23c zákona o azylu dostatečně relevantní a aktuální podklady k otázce poskytnutí vnitřní ochrany v zemi původu žalobce. Ze zpráv o zemi původu založených ve správních spisech k těmto otázkám však plyne pouze tolik, že v Ázerbájdžánu není zaveden trest smrti a existuje tam policie, jakož i další klasické státní orgány. O činnosti policie v obdobných případech, o efektu různých vlivných či zájmových skupin na výkon policejní činnosti a ochranu práv jednotlivců však tyto podklady spíše mlčí.
20. Konkrétně, Informace OAMP (18. 6. 2019) – Bezpečnostní a politická situace v zemi se k tomuto problému vůbec nevztahuje, dále Informace Ázerbájdžán – Mezinárodní organizace pro migraci (IOM) za rok 2018 se týká obecné sociální situace, dávek, bydlení, zdravotnictví a Informace MZV (Ázerbájdžán) ze dne 23. 7. 2019 se týká problematiky návratu neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu. Ve správním spisu tedy není žádný podklad, o nějž by bylo možno opřít úsudek žalovaného o tom, že žalobci svědčila v Ázerbájdžánu účinná vnitřní ochrana, kterou mohl využít místo vycestování ze země. Krajský soud v tomto ohledu připomíná, že žalobce, jeho matka i otec se obrátili na policii, ale s jejich problémem jim nepomohla. Bylo tedy třeba se zabývat tím, jaké mechanismy měl žalobce dále k dispozici, aby se domohl ochrany svých práv před jednáním soukromých osob (příbuzných upáleného muže).
21. Nelze za této situace souhlasit se žalovaným, že žalobce při seznámení s podklady mohl navrhnout další podklady a doplnění. Je povinností žalovaného shromáždit dostatečně aktuální a relevantní podklady o zemi původu, aby byl schopen vyhodnotit pravděpodobnost a věrohodnost tvrzení předestřených žadatelem o mezinárodní ochranu, jakož i mechanismy vnitřní ochrany.
22. V předmětné věci žalovaný této povinnosti nedostál, neboť rozhodnutí neobsahuje hodnocení možnosti domoci se vnitřní ochrany. Byl by možný dotaz na český zastupitelský úřad v Baku, jakým způsobem jsou obdobné případy policejními

orgány řešeny. Předmětem bližšího zkoumání žalovaného měl být údajný vliv vojáků (či bývalých vojáků) ve vztahu k policii či dalším složkám bezpečnostního aparátu (matka a otec žalobce vypověděli, že zemřelý muž byl voják a účastnil se konfliktu o Náhorní Karabach -2016). Konečně schází v napadeném rozhodnutí také podrobnější hodnocení samotné věrohodnosti azylového příběhu, jakkoliv – jak krajský soud předeslal – nepůsobí zjevně nevěrohodně. Řada konkrétních otázek týkajících se incidentu, který žalobce a jeho rodina měli zažít v zemi původu, mohla být zjišťována podrobněji.

23. Proto krajský soud napadené rozhodnutí shledal nepřezkoumatelnými pro nedostatek důvodů (§ 76 odst. 1 a) s. ř. s.), přičemž spisový materiál podle jeho názoru zasluhuje zásadní doplnění (§ 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

VII. Závěr a náhrada nákladů řízení

24. Ze všech shora uvedených důvodů krajský soud zrušil napadené rozhodnutí a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku. Jakkoliv tak učinil v celém rozsahu, týkají se zrušující důvody pouze posouzení doplňkové ochrany (§ 14a zákona o azylu), protože ve zbytku žalobce proti napadeným rozhodnutím nebrojil.
25. V dalším řízení bude žalovaný povinen vycházet ze závazného právního názoru krajského soudu obsaženého v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Zejména tedy bude povinen doplnit podklady pro rozhodnutí, dát možnost žalobci k opětovnému seznámení s podklady a nově vyhodnotit podmínky pro příp. udělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu.
26. O nákladech řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ustanovení § 60 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci úspěšný žalobce o přiznání náhrady nákladů řízení nepožádal a krajský soud ani ze spisu nezjistil, že by mu nějaké náklady vznikly. Žalovaný byl v řízení neúspěšný. Proto krajský soud rozhodl tak, že žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II) a žalobci se právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává (výrok III).

Poučení: Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

JUDr. Petr Polách, v. r.
samosoudce